

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Grau de Filologia Catalana

Treball de Fi de Grau

Curs 2015-2016

ANÀLISI DEL LLENGUATGE JUVENIL EN EL WHATSAPP

Laia Masó i Maresma

TUTORA: Clàudia Pons Moll

Barcelona, 15 de juny de 2016

*Amb agraïment als alumnes que m'han permès observar
una part de la seva intimitat, el seu llenguatge.*

Índex

1. Introducció	4
2. Objectius	5
3. Marc teòric	6
3.1. El llenguatge col·loquial.....	6
3.2. El discurs oral i el registre col·loquial en mitjans escrits.....	7
3.3. La irrupció d'un nou llenguatge.....	8
4. Metodologia	9
5. Anàlisi de les converses grupals de WhatsApp	9
5.1. Recursos lingüístics.....	9
5.1.1. Aspectes fonètics.....	9
5.1.1.1. Fenòmens vocàlics.....	10
5.1.1.2. Fenòmens consonàntics.....	11
5.1.1.3. Fenòmens ortofonètics.....	15
5.1.2. Aspectes sintàctics i discursius.....	17
5.1.3. Aspectes morfosintàctics.....	20
5.1.4. Aspectes lèxics.....	24
5.2. Recursos multifuncionals	30
5.2.1. Recursos gestuals.....	31
5.2.2. Recursos paralingüístics.....	31
5.2.2.1. Les qualitats i els modificadors fònics.....	32
5.2.2.2. Indicadors sonors de reaccions fisiològiques i emocionals.....	32
5.2.2.3. Elements quasi-lèxics.....	33
5.2.2.4. L'absència d'escriptura.....	33
5.2.2.5. Les (in)correccions	33
5.2.2.6. Les transgressions gràfiques.....	34
6. Conclusions	34
7. Bibliografia i webgrafia	35
7.1. Bibliografia.....	35
7.2. Webgrafia.....	37

1. Introducció

La tradicional distinció entre llengua oral i llengua escrita, un dels pilars que sustenten les categories des de les quals estem acostumats a pensar el llenguatge, ha quedat molt tocada amb la irrupció d'internet. Atès el caràcter col·loquial de les converses virtuals, tendiríem a catalogar el llenguatge emprat en els SMS, xats i WhatsApp dins de les característiques pròpies de la oralitat; tanmateix, la seva forma essent escrita, aquests nous canals ens obliguen a posar entre parèntesi qualsevol classificació immediata. Amb la distinció entre oralitat i escriptura difosa i momentàniament suspesa, el llenguatge dels WhatsApp esdevé un territori valuós d'estudi per a lingüistes i sociolingüistes de la llengua. Perquè només a través d'una anàlisi exhaustiva del material i els recursos emprats en tals mitjans, contrastats sota les categories típiques de la classificació de la llengua, podrem intentar esbossar algun tipus d'aportació a la nova controvèrsia esmentada.

Ser professora a la secundària et permet estar envoltada d'adolescents, per veure i viure les seves modes tot observant els usos que en fan. Aquestes tendències fugisseres es manifesten en tots els àmbits de la seva quotidianitat, i la manera que tenen de comunicar-se en pot ser una bona mostra. És per aquest motiu que quan se'ns va plantejar la idea de fer un Treball Final de Grau, el que tenia més sentit era centrar-me en aquest col·lectiu. Així, vaig decidir que estudiaria el llenguatge juvenil a través de converses de WhatsApp.

Les noves tecnologies s'han convertit avui en dia en les companyes de viatge imprescindibles en molts dels àmbits de la nostra vida. Internet i el telèfon mòbil han esdevingut un dels mitjans més populars i amb més difusió del món, i si hi ha un sector de la nostra societat a qui realment ha influït aquesta nova manera de comunicació, aquests no és un altre que la generació actual d'adolescents i joves. La joventut, sense voler-ho, s'ha convertit en un agent incondicional de les noves tecnologies, ja que les ha agregat a la seva vida com si es tractés d'una eina innata, imprescindible per la comunicació.

Actualment, més del 90% dels estudiants d'ESO tenen mòbil,¹ el dispositiu que s'ha convertit en el mitjà indispensable per comunicar-se i des del qual es llancen els WhatsApp, que és l'aplicació més emprada de totes. Aquest programa de missatgeria instantània mòbil és el que té més usuaris a tot el món, i és que a banda de missatges, permet també enviar i rebre fitxers amb imatges, vídeos, ubicació i contactes, així com missatges en grups de fins a cent persones, i llistes de distribució. Entre els joves, la distinció entre oralitat i escriptura –tal com assenyalava Pons (2000) en el llenguatge dels xats– s'ha difuminat a causa de la irrupció del WhatsApp, ja que en l'aplicació observem que el registre oral i col·loquial es consoliden a través d'un mitjà escrit.

¹ <http://premsa.gencat.cat>

Des d'un punt de vista sociolingüístic, sembla que en la nostra societat l'analfabetisme ha estat eradicat gràcies a l'escolarització obligatòria. En efecte, els joves d'avui tenen l'oportunitat d'aprendre a l'escola un model de llengua estàndard que s'usa en diferents registres formals: exàmens, treballs, cartes, etc., com també, les varietats informals que els alumnes empren espontàniament en mitjans sociotècnics com és el WhatsApp.

Per tot plegat, la situació sociolingüística del català, amb la recent incorporació de les noves tecnologies, protagonitza una potent ampliació en el camp d'estudi. A partir de les converses en el WhatsApp dels nostres adolescents pretenem analitzar el discurs col·loquial en llengua catalana; un terreny no cartografiat en relació amb el grau d'elaboració i fixació per l'estàndard escrit. Perquè aquest registre, que posa el focus d'atenció en els diversos aspectes de la vida quotidiana, sovint ha estat menystingut pels més normativistes. I allò que els més puristes rebutgen, nosaltres ho agafem com una oportunitat d'anàlisi tant en l'àmbit lingüístic com en el microsociològic.

2. Objectius

La nostra intenció és comprovar com aquesta nova forma de comunicació virtual està influint en el llenguatge dels joves en l'àmbit ortofonètic, sintàctic i discursiu, morfosintàctic i lèxic. L'estudi i anàlisi d'aquest llenguatge permetrà veure l'estat del català en la vida quotidiana juvenil, a través d'àmbits no formals que posaran de manifest una altra realitat lingüística.

Aquesta —de vegades agosarada— originalitat temàtica ens fa tenir present, per una banda, que l'anàlisi que fem del llenguatge en aquesta aplicació no és d'ús exclusiu, i per l'altra, que el fet d'analitzar converses protagonitzades per joves no implica que les característiques siguin només utilitzades per aquesta franja d'edat.

D'aquesta manera, el nostre objectiu és triple: descriure la llengua en el WhatsApp, contribuir en l'estudi del llenguatge juvenil, ampliar i actualitzar els paràmetres de la llengua col·loquial. Tanmateix, hem de posar de relleu el fet que no hi hagi estudis previs sobre el llenguatge en el WhatsApp, raó per la qual les obres en què ens hem basat són les següents: la descripció que fa Payrató (1996) al *Català col·loquial* i els articles de Torres (1999) «Entre l'oralitat i l'escriptura», Galindo i Pons (2000) «La col·loquialitat en els xats: aspectes fonètics i interlingüístics», Galindo, Payà i Pons «La emergencia de la oralidad en los chats» i Pons (2002) «Els xats: la ludoteca de la llengua», tots ells sobre la llengua en el xat.

3. Marc teòric

El context epistemològic se centra en l'anàlisi de la variació funcional en l'ús lingüístic dels joves a partir de converses de WhatsApp. Així doncs, l'anàlisi del català col·loquial i el discurs oral –reflectit en mitjans escrits– en són els subconjunts. Per tant, ens endinsarem en un context que interessa per igual a dues àrees d'estudi: la sociolingüística i la pragmàtica.

3.1. El llenguatge col·loquial

Per a Payrató (1996:27) «la caracterització d'una modalitat lingüística va aparellada amb la del context o àmbit d'ús en què s'utilitza» i, en el cas del llenguatge col·loquial, es refereix al context amb l'expressió *món col·loquial*, que defineix així: «el món col·loquial s'identifica en bona mesura amb la vida quotidiana entesa aquesta com un conjunt d'activitats que es porten a terme de manera regular, ordinària, no excepcional, dins d'un cercle vital més o menys ampli i de contorns més o menys difusos». Per caracteritzar el context d'ús d'un registre, Payrató segueix el model proposat per Halliday, McIntosh i Strevens (1964), reformulat per Gregory i Carroll (1978) i que es fixa en aquests quatre aspectes: camp (la quotidianitat en el cas del col·loquial), mode (oral espontani), tenor (interactiu) i to (informal).

Quan parlem de llengua col·loquial ens referim a una variant funcional que es diferencia de les altres pel seu grau d'informalitat, adequat al context d'ús de la comunicació. Normalment, aquesta modalitat de llengua s'utilitza en converses quotidianes, espontànies i orals, malgrat que aquesta darrera característica no l'observem en el WhatsApp. Convé no oblidar que col·loquial no és sinònim de vulgar, ni tampoc d'incorrecte, perquè sovint el fet que les característiques del català col·loquial s'allunyin de la complexitat de la normativa, no significa que no siguin acceptables en l'àmbit de la correcció. La raó és que aquestes característiques col·loquials responen gairebé sempre a les necessitats de la situació comunicativa. Payrató divideix els trets de la llengua col·loquial en fonètics, sintàctics, morfològics i lèxics, partició que seguirem en aquest treball encara que amb alguns matisos, ja que parlarem del reflex de la fonètica i l'ortofonètica d'una banda, i atès que partim d'un discurs escrit, d'aspectes sintàctics i discursius, morfosintàctics i lèxics, de l'altra.

Pel que fa als aspectes fonètics, en paraules de Payrató (1996:87): «L'ús oral espontani i informal de la llengua comporta [...] prestar poca atenció al producte lingüístic que es va elaborant. Aquest escàs (o nul) control es tradueix, fonèticament, en una articulació més relaxada –i sovint més ràpida– que la corresponent a d'altres registres». I afegeix que aquesta relaxació en la pronúncia es veu reflectida, sobretot, per la pèrdua de vocals i consonants, i per canvis de sons. Quant als aspectes lèxics,

parla d'un "conjunt lèxic bastant reduït" que es caracteritza per l'ús de termes genèrics, com els substantius *cosa*, *fet*, etc.; els adjectius *bo*, *dolent*, etc.; els adverbis, *molt*, *massa*, etc.; i els verbs, *tenir*, *fer*, entre d'altres. Pel que fa als aspectes sintàctics, descriu una sintaxi poc elaborada, més coordinada i juxtaposada que subordinada, amb oracions inacabades, amb pauses, amb alteracions en l'ordre de les frases, i amb implícits, que fan que la comprensió de l'oració depengui del context. I finalment, quant als aspectes morfològics, «són els aspectes en què proporcionalment menys divergeixen les varietats orals i escrites, formals i informals del català». Les característiques morfològiques més comunes del registre col·loquial són: els canvis excepcionals de gènere i nombre, com també els canvis en la morfologia verbal; l'imperatiu, que apareix amb més freqüència que en d'altres registres, com l'estàndard; la concordança, que no segueix les normes gramaticals; certes reduccions pronominals i la utilització de l'article neutre *lo*, sovint per influència del castellà.

3.2. El discurs oral i el registre col·loquial en mitjans escrits

«La parla col·loquial és oral i espontània, no preparada. Almenys, aquest seria pel que fa al canal l'extrem de la col·loquialitat en el contínuum de parla. L'oralitat espontània es manifesta bàsicament a través de la conversa i el monòleg», Payrató (1996:61). Tradicionalment es considerava que el llenguatge col·loquial escrit només existia en les obres literàries (en una obra de Pitarra, per exemple) i que, per tant, es tractava d'una col·loquialitat planificada que no es podia considerar genuïna. Alhora, també es podia parlar d'alguns exemples de col·loquialitat escrita en textos, com ara les anotacions a l'agenda o en una llista de la compra, que es consideraven uns registres simplificadors de la llengua. Cassany (2011:63), en plena era digital, reprèn els mateixos exemples per parlar del concepte de *vernacle*: «La denominació *vernacle* (pràctica vernacla, domini vernacle) fa referència precisament a les formes lletrades de l'àmbit privat (familiar o d'amistats), que ocorren fora de l'escola (a casa, al carrer o als espais de relació personal). Les persones les fan per voluntat pròpia i sense normes preestablertes; cadascú llegeix i escriu aquests textos vernacles com vol i amb els seus recursos personals, a voltes manllevats d'altres dominis.» Per tot plegat, l'afirmació de Payrató avui en dia ja no és tan encertada, i és que tal i com hem anat assenyalant, la frontera entre l'escriptura i l'oralitat ha quedat difosa a partir de la irrupció dels xats, els missatges de mòbil i, recentment, el WhatsApp.

La irrupció d'aquestes noves formes de comunicació ha obert un nou camp d'estudi: la col·loquialitat amb característiques del discurs oral en mitjans escrits. Ja no podem parlar de l'espontaneïtat, l'adquisició natural, allà on s'origina el canvi lingüístic, pel que fa a llengua oral; com tampoc de la reflexió, el prestigi, l'ús de la norma o la importància social de l'ortografia, pel que fa a la llengua escrita. De la mateixa manera que podem caracteritzar les converses de WhatsApp afirmant que són

escrites, però que en elles no hi ha reflexió ni valor històric -ja que són espontànies-, també podem afirmar; que no són orals, però són un molt bon reflex del canvi lingüístic, i que són escrites, però transgredeixen constantment la norma i no tenen cura de l'ortografia.

En els nostres dies, a part de les pràctiques vernacles tradicionals, que han multiplicat el seu públic gràcies a la xarxa, cal sumar-hi un reguitzell de noves formes de comunicació que ens han portat les noves tecnologies: xats, blogs, fòrums, xarxes socials, SMS... i recentment el WhatsApp. D'aquesta manera, podem parlar d'una llengua estàndard que s'usa en registres formals i que s'aprèn a l'escola, i d'unes varietats informals que s'empren espontàniament en contextos d'ús de tecnologies digitals. L'escriptura ideofonemàtica és el nom designat per Torres d'aquesta manera d'escriure que aprofita els recursos del teclat per emular la transcripció fonètica (que hem quedat > kem kedat;), que incorpora signes i icones (“estic content” > 😊), l'ús de xifres i signes matemàtics per representar sons, l'ús de consonants amb caràcter sil·làbic, etc.

3.3. La irrupció d'un nou llenguatge

Fa uns anys, quan els SMS (Short Message Service) i certes formes de comunicació en línia encara no estaven tan assentades a la societat, era habitual escoltar opinions que preveïen un futur apocalíptic per a l'ortografia i la gramàtica a causa de l'ús de les noves tecnologies. Tant és així que el Parlament de Catalunya va arribar a discutir l'any 2004 una proposició no de llei per instar al Govern de la Generalitat a establir (Parlament, 2004:2) «una normativa codificadora de la llengua catalana susceptible d'ésser adaptada pels usuaris del SMS en telefonia mòbil». Entre els arguments que es donaven, la diputada Carme-Laura Gil (2004:25) sostenia que calia «una guia, unes normes que puguin fer que no s'empobreixi la llengua catalana en aquest ús». Si bé la idea de crear un model pels usuaris que volguessin emprar una forma d'escriptura adaptada a les exigències dels formats tecnològics i al mateix temps fos respectuosa amb la llengua no sembla a priori absurda, el que ens interessa, sobretot, és aquesta percepció dels nous codis com un *empobriment* de la llengua.

Avui en dia, encara que aquests estereotips persisteixen en la percepció popular, han perdut popularitat, i es comença a concebre aquesta manera d'escriure més positivament. Els estudis acadèmics tendeixen a afirmar que els nous codis responen a noves necessitats sorgides de nous contextos d'ús de la llengua escrita que no podien satisfer-se mitjançant la llengua escrita tradicional, i no pas pel desconeixement de la normativa. En un discurs directe en primera persona, l'expressivitat, els estats d'ànim, el to de veu, etc., no es podien reflectir en un text escrit sense transgredir la norma o fer molt feixucs els textos. La voluntat (i, en molts casos, necessitat) de brevetat en la llargada del missatge o en el temps d'escriptura tampoc es podrien satisfer sense

aquestes transgressions. En aquesta mateixa direcció, Cassany (2011) considera aquests usos com l'adquisició d'una nova competència, i no pas com la deformació d'una competència prèvia. En altres paraules, l'individu és capaç d'interpretar la llengua normativa apresada a l'escola com un codi, i la llengua que emprava a internet i als SMS com un altre de diferent que no s'interfereixen mútuament, igual que una persona amb un domini escrit sòlid d'una llengua no en perd la competència pel fet d'estudiar-ne una de nova.

4. Metodologia

El recull d'informació s'ha fet per mitjà de quatre converses grupals de WhatsApp protagonitzades per nois i noies estudiants d'un centre d'Esplugues del Llobregat que tenen entre quinze i divuit anys. La franja d'edat escollida no és gratuïta, perquè el que volem és plasmar com escriu el jovent en el WhatsApp, i s'entén que a partir dels quinze anys, els nois ja coneixen prou la normativa per decidir de quina manera es comuniquen entre ells.

Les quatre converses que hem emprat per aquest estudi es divideixen equitativament entre les que estan protagonitzades per interlocutors estudiants de 4t d'ESO, entre quinze i setze anys, i per alumnes de 2n de Batxillerat, entre disset i divuit. La temàtica de les converses és prou diversa i reflecteix força l'edat dels informants. La primera, els interlocutors dels quals són encara estudiants de l'ESO, té com a finalitat organitzar una festa per celebrar l'aniversari d'un dels integrants a una casa rural, i té com a títol aquests símbols 🚫🍁🔄🎨🔪🌀👑. La segona, també protagonitzada per nois de la mateixa edat, pretén que els integrants es posin d'acord per sortir de festa durant tres dies, i té com a títol *Los Minions* 🍁❤️👉. La tercera és la més extensa amb diferència, ja que es tracta d'una conversa creada durant les vacances de Nadal per alumnes estudiants de 2n de Batxillerat de la mateixa escola, que finalitza en el curs al mes de juny, i que porta per títol *Primos científic xo molem*. Finalment, la quarta és la que té el to més seriós, ja que els propis integrants la intitulen *Joves intentant parlar de política*; aquí la temàtica és més profunda i amb un llenguatge menys col·loquial que les altres.

5. Anàlisi de les converses grupals de WhatsApp

5.1. Recursos lingüístics

5.1.1. Aspectes fonètics

Les converses que estem comentant han estat escrites, per tant, no les podem analitzar des de l'àmbit fonètic, sinó que hem de parlar d'un reflex de la fonètica en allò que trobem escrit,. És per aquest motiu que en el WhatsApp, tal com assenyala Pons (2000), se sol transgredir l'ortografia més arbitrària i convencional amb la voluntat d'apropar l'escriptura a allò que es pronuncia oralment. Aquest fet s'explica pel caràcter col·loquial i informal dels interlocutors. És difícil discernir, però, si hi ha una voluntat deliberada de tenyir d'oralitat les intervencions o si es tracta simplement d'errors ortogràfics causats per la voluntat d'immediatesa comunicativa. I és que s'ha de tenir en compte que els usuaris d'aquests mitjans es veuen obligats a escriure per primera vegada certes paraules i expressions pròpies del registre col·loquial, que fins fa relativament poc s'associaven de manera exclusiva a l'oralitat.

Per tal de fer una anàlisi ordenada del reflex de la fonètica en les converses de l'aplicació mòbil, farem una primera gran distinció entre les característiques observables relatives a les fenòmens vocàlics, les consonàntics i els aspectes ortogràfics.

5.1.1.1. Fenòmens vocàlics

Cal tenir en compte que la missatgeria instantània és més lenta que qualsevol conversa oral, però també cal recordar que no té cap altra intenció que intentar igualar la immediatesa comunicativa, fet pel qual acostuma a prescindir d'aquells elements que no són indispensables per a la comunicació. Així, no és d'estranyar que en l'àmbit vocàlic trobem que hi ha una gran tendència a suprimir les vocals àtones (1), i de vegades també tòniques, tal com sovint s'observa en la fonètica de la llengua oral (2).

(1) Kike Lucea: I el 2 tmpoc

(2) Kike Lucea: Llvr's lo de les rectes i tal no entra no? Jajaja

Hi ha tot un conjunt de negligències ortogràfiques que apropen aquests textos a la parla col·loquial. Així, és freqüent la plasmació escrita dels trets fonètics de la llengua oral i espontània. Són molt habituals, per exemple, les afèresis i síncope, és a dir, les elisions de les vocals àtones inicials del verb *anar*, l'expressió *és que* i *gràcies* (3), i les medials en paraules d'ús freqüent com *però* i *veritat* (4), tan característiques de la parla col·loquial, anteriorment observat per Pons (2002).

(3) a. Pau: *Nem* un ratu a la roleta no??

b. Víctor Díaz: Jajaj *ske* no tink de laltre

c. Júlia Rodríguez: Milions d'*asies*

(4) a. Laia Martínez: Bueno lultim no *pro* perq no em surt

- b. biel pive: Bastan pepi la *vritat*

En les converses abunden els processos de truncament i de simplificació que intenten emular el *baby talk* i que tenen una finalitat clarament expressiva. És molt freqüent, per exemple, l'elisió de la vocal àtona inicial de les paraules que comencen per *es-*, com el verb *estar* que apareix amb la forma *star* (5). Aquest fenomen l'observa Pons (2002) en els xats, aquí l'elisió és de tota la síl·laba àtona inicial en verbs com *estar*, *estimar* i *escoltar*, que els trobem escrits amb les formes: *ta*, *timar* i *coltar*, respectivament.

- (5) horatio: *Sta* el champi i el putu lluis x aqui

En les intervencions de WhatsApp solen confondre's les vocals *e* i *a* àtones (6), així com les vocals *o* i *u* àtones (7), confusió que reflecteix la procedència oriental dels conversadors.

- (6) a. biel pive: Parcert es el dia 28 de decembra ho dic per que si algu te algu aquell dia i no pugui que ho digui
b. Laura Oliva: Llavors fanomens ondulatoris tampoc entra?
- (7) a. Oriol Mampel: 8 I pico suposu com nosaltres
b. Xavi Oller: El 2b algu el sap? A que es refereix amb lu de quin tipus de solucio es??

El passat perifràstic ens mostra, també, la procedència dialectal dels joves interlocutors, ja que quan usen la primera personal del plural de l'auxiliar *anar* en canvien la forma normativa de la *a* per una *e* (8).

- (8) Laia Martínez: Ho vem fer l'any passat... qui sap

5.1.1.2. Fenòmens consonàntics

Tal com hem vist amb les vocals, la simplificació continua essent una de les característiques més recurrents en el reflex de la fonètica. Així, l'oralitat també es deixa veure en l'omissió bastant sistemàtica de les grafies mudes. En aquest tipus de textos són escasses les *h* i les *r* posttòniques finals –característiques del català central, on no es pronuncien– (9). També es pot trobar algun cas esporàdic de simplificació dels grups *-nt* i *-lt* finals (10), que en el central es pronuncien sense el segment oclusiu. I, finalment, el grup consonàntic medial *-nsc*, que també pateix una simplificació tal com els parlants fan a l'hora de verbalitzar-ho, és el cas de *transcendental* (11).

- (9) a. Víctor Díaz: Lo de lequacio els del jordi no *u* em fet oi?
 b. Oriol Mampel: *Le* fet amb la profe particula et pots fia
 c. biel pive: Peña per *supa* una tagliatelle us molaria?
- (10) a. horatio: *Mooool* de gaas
 b. serni pive: Tuu *malals* tuthom qe esta al grup vindra si o si??
- (11) Xavi Oller: 2000 persones totes disti guides segurament per la seva gran intel·ligència cultura i capacitats a l'hora de prendre decisions *trascendentals*

Es pot observar la plasmació ortogràfica de les simplificacions consonàntiques que, en la parla col·loquial, es donen en l'interior de la paraula en peces d'ús freqüent com *estrany*. La majoria dels casos en què apareix aquesta paraula s'escriu amb una *x* i no amb una *s*, de manera que queda reflectida la pronúncia del grup [ks], en lloc de [s] (12). Aquest fenomen és propi del registre col·loquial i pot ser explicat a partir de dues tesis: la ultracorrecció del so [s] per [ks], o bé per influència de la llengua hispànica. El contrari ocorre amb el mot *exacte* (13), els interlocutors tendeixen a relaxar la pronúncia, de manera que acaben pronunciant una [z], en lloc de la [gz] normativa, per influència del castellà.

- (12) Alex Guirao: A mi els profes de la UB man dit que aquest tio era practicamente franquista de jove. Per això no m'extranyaria...

- (13) Adrià López: Assacta

Segons el context fonètic el mot *res* suprimeix la sibilant. Es tracta d'una variant normativa que es fa servir per donar un to més informal, i aquest fenomen és una bona mostra del to col·loquial dels interlocutors en el WhatsApp (14).

- (14) Iñaki Vendrell: Notinc *re* diaz sorry jajaja

Al llarg d'aquesta anàlisi hem anat observant els elements fònics que s'ometen. Així, hem pogut constatar que tant els vocàlics com els consonàntics tendeixen a no reflectir-se en l'escriptura per tal d'intentar simular la parla col·loquial, així com també la immediatesa d'una conversa oral. Tanmateix, aquest fenomen no es pot titllar d'equitatiu, ja que la tendència a suprimir les vocals, sobretot les àtones però també algunes tòniques, no és equivalent a la supressió de consonants, ja que només es dona en casos de fenòmens com els emmudiments, els dígrafs o les simplificacions.

En l'anàlisi de les vocals hem observat l'origen dialectal dels interlocutors que es descobreix en les converses de WhatsApp a partir de la confusió *b* i *v* per influència del

castellà (15). Aquesta confusió també es reflecteix a través de l'ortografia natural del contacte fonètic entre bilabials (16).

(15) Isabel Codina: Si ho feu amb el movil reflexara a la pantalla

(16) biel pive: Peña cambi de plans

Un dels fenòmens que mostren el caràcter oral en l'escriptura de les intervencions d'aquests joves és la metàtesi, una estratègia que altera l'ordre dels sons per facilitar-ne la pronúncia, com passa, per exemple, en el cas de *darrere*. Aquest adverbial –aglutinació de *de rere*– acaba en *e* seguint la pronúncia occidental i contra el criteri inicial de Fabra. Però la forma metatètica *radere* era la més usada en molts dialectes i es manté força viva. Alcover-Moll, l'únic diccionari que la recull, la titlla de vulgarisme (17). Un fet semblant ocorre amb el verb *oblidar*, una mica menys estès, però prou significatiu.² (18).

(17) biel pive: Esta *radera* el casino

(18) biel pive: Que sa ma *ulvidat*

Aquest caràcter oral es veu també reflectit en l'escriptura dels missatges instantanis per les diverses formes que adopta el pronom tònic de primera persona *jo* i l'adverbi de temps *ja* (19), que acostumen a escriure's tal com es pronuncien a partir de la relaxació consonàntica, és a dir, de la desfricatització. En els exemples es pot veure com el pronom pot arribar a escriure's de tres maneres diferents: ortogràfica *jo*, a partir de la desfricatització amb la grafia genuïna catalana *io*, a partir del fenomen fonètic amb la grafia castellana *yo* (20). De la mateixa manera ocorre amb la interjecció *vaja*, que trobem també escrita tot reproduint aquest fenomen esmentat (21).

(19) richy amorós: Adri que dius de mi iaa?

(20) a. Joan López: Bf yo n podre

b. Júlia Fos: Jo

c. biel pive: Iooo

(21) David Guzmán: Vaia uns genis

Una de les característiques que hem anat observant és la tendència a escriure segons l'ortografia natural. Així, observem el fet de reflectir el caràcter sord de l'oclusiva final de la capital espanyola amb la grafia que el representa tal com es pronuncia en català (22).

² La metàtesi del verb *oblidar* és un fenomen fonètic. Tanmateix, si l'expliquem per la influència castellana, l'entendrem com un fenomen lèxic.

(22) Albert Arnaiz: Per que cony serveix tanta representació a Madrid?

La majoria de fenòmens que hem anat observant tenen a veure amb la simplificació causada per la immediatesa de la comunicació i el caràcter col·loquial que tenen aquestes converses. Tanmateix, trobem un afegit ortofonètic que reflecteix la pronúncia popular en el català central del mot *corregir*, que en el cas del jove és emprat freqüentment en l'àmbit escolar. Així doncs, trobem que el jovent hi afegeix una *t*, seguint l'ortografia natural (23), fet que denota que, en aquest cas, predomina la voluntat d'escriure allò que es pronuncia, quan normativament el mot conté menys grafies de les que ells empren.

(23) Laura Oliva: Jo el tinc malament, i no el vem *corretgir*, sorry

En l'apartat anterior hem explicat el fenomen del *baby talk*. Seguint amb aquesta tendència de reproduir la parla infantil, també és corrent l'elisió de les consonants en la posició de coda sil·làbica o les confusions de fonemes, les reduplicacions i les simplificacions consonàntiques i sil·làbiques, que es reproduïen en els exemples següents (24). Així, un mot com ara *bueno* es transforma indistintament en *weno*, *hòstia* és *otia*, *guapa~guapo* esdevé gairebé sempre *wapa~wapo*, *bona nit* és *nanit*, i un llarg etcètera.

- (24) a. Iñaki Vendrell: *Weno*, nss ehhh...!
b. Oriol Galceran: *nanit wapo*
c. Jordi Baucells: Aaah *otiaa* mestava tornant boig buscant la correccio. Mercii

Pons (2002:5) en el llenguatge del xats assenyala que «aquest tipus de desfiguracions gràfiques, imitadores de la parla infantil, acostumen a aparèixer en les intervencions inicials i finals, és a dir, en les fases de salutació, on s'exterioritzen amb més força les emocions dels interlocutors. La recerca d'expressivitat i la manifestació de les emocions no s'aconsegueix únicament recorrent al *baby talk*, sinó que els integrants de la conversa se serveixen de tota una sèrie de recursos: com és el cas dels allargaments vocàlics i consonàntics, la combinació de majúscules i minúscules, l'abundància de signes d'admiració i interrogació, la repetició d'intervencions –inacabable quan l'interlocutor vol imposar la seva opinió–, l'ús d'emoticones, etc.» A més cal afegir-hi altres elements compartits amb la conversa oral informal, com ara l'ús de les onomatopeies, les interjeccions –algunes provinents de l'anglès i altres disfressades amb elements típicament dels WhatsApp (25).

(25) a. Júlia Rodríguez: *Holiii* quan es l'examen de física de *recu*?

- b. Oriol Galceran: eiii algu ha intentat fer lo de la preinscripcio? esque demana la nota de la *sele*... truco al sandro rey?
- c. biel pive: Que passa penyaa!!!

A aquest recurs se solen afegir d'altres per sumar encara més emotivitat i per accentuar, si cal, el caràcter lúdic: allargament consonàntic final reproduint el *ceceo* diftongació i allargament consonàntic final —tots ells de clara influència de la llengua anglesa—, (26).

- (26) a. richy amorós: Em sembla cukizz ideaa jejej
- b. Mar Mendieta: Ualaa mersiii
- c. Laura Bonilla: Lenuki cukiiiiizz

5.1.1.3. Aspectes ortofonètics

En els xats, Pons (2002:5) ja observa que «l'acostament de l'escriptura a l'oralitat a través de tot aquell conjunt de llicències ortogràfiques pot respondre al caràcter transgressor que inspira els interlocutors. A primer cop d'ull, podria semblar que aquestes negligències no són tals, sinó que són simples errors o descuits ortogràfics. Ara bé, cal tenir present que bona part de les vegades responen a una voluntat expressa d'infringir la norma». El fragment que es reproduïx a continuació posa de manifest aquest esperit (27):

- (27) biel pive: Que passa penyaa!!! Mireu e fet aquet grup per que daqui un mes i algu es el meu cumple i faig els 18 i cla sa da fer una bona festa com deu mana.
El que avia pensat fer era el mateix dia dels 18 fer un sopar al meu poble que hi ha un restaurant bastan pepino i que tambe diria que es poden fer festes i despres llogar 1 o 2 limosinas depen de la gent que pugui nari per na a pacha de bcn. Se que queda bastan pero es per poder fer el planin. Parcert que si vuleu proposar alguna cosa o si sabeu dalguna massia aixi fina fina pudriam llogarla per liarla alla! Espero que pudeu vindra tots (no em tuqueu la polla amb las faltas 😂😂)
Parcert es el dia 28 de decembra ho dic per que si algu te algu aquell dia i no pugui que ho digui

La col·loquialitat en el WhatsApp és tan evident que de vegades es manifesta fins i tot en aspectes de fonètica sintàctica. En primer lloc, en el cas de les elisions i fusions en els contactes vocàlics, tal i com ja hem comentat anteriorment. En segon lloc, en la

inexistència de separacions gràfiques entre paraules diferents, quan intenten imitar la successió ininterrompuda dels sons en la cadena parlada (28). En tercer lloc, en la supressió de guions i apòstrofs (29). Finalment, per la inexistència de majúscules i el punt volat de la *ela* geminada (30). Observem, d'aquesta manera, que tots els signes gràfics que hem mencionat tenen a veure amb l'ortografia i no pas amb la pronúncia.

- (28) a. Kike Lucea: Usigi entra aixi en plan resum? Jajaja
b. Alex Guirao: San apropiatde el subtitol de iniciativa
- (29) a. Laia Martínez: Bueno lultim no pro perq no em surt
b. Clàudia Ventosa: Laia quant tha donat el primer?
c. Oriol Galceran: Hola nooois, algu em podria fer el favor de recordarme les activitats que vem fer als tallers de fisica i els de quimica? Estic fent l'article aquell i men deixare segur
- (30) a. Albert Arnaiz: Portar el senat a barcelona
b. Alex Guirao: El partit comunista diu coses mes inteligents que certs partits que han estat apunt de guanyar

Una de les definicions de la joventut per excel·lència és l'afany per transgredir la norma. Aquesta voluntat la trobem reflectida en una sèrie de mutacions gràfiques que tenen com a objectiu reproduir únicament allò que es pronuncia; així les *s* i les *c* esdevenen *x* o *z* (31), com també se sol ometre algunes lletres dobles *qu* i *gu*, ja que formen part d'un dígraf i no representen una correspondència unívoca entre grafia i so. Aquesta aversió a les lletres dobles, motivada també per l'esforç que suposen en l'elaboració del text escrit, es resol mitjançant la incorporació de lletres no genuïnes en el sistema ortogràfic, com la *k*, per la omissió de la *u* de la lletra doble *qu* (32), o bé recorrent directament a l'ortografia natural (33). El principal objectiu d'aquestes alteracions gràfiques és de transgredir l'ortografia convencional recorrent a grafies poc usuals en el marc de la llengua catalana, així les *q* i les *c* esdevenen *k* (34).

- (31) a. Laia Martínez: Ueue merxii
b. Laura Bonilla: Lenuki cukiiniiizzz
- (32) a. Víctor Díaz: Pro al. Primer no diu *k* lestekiometria es 1-2
b. Víctor Díaz: Nens... Kuan el piki a makina us el puk pasar i em dieu el k avans de donarli ala merce?
- (33) Júlia Fos: Buuf ca dur!

- (34) Víctor Díaz: Nois algu te exams de *kimika* i la fotocopia de corbes devaloracio plis

Una de les fites del llenguatge emprat pels joves en l'aplicació és la de simplificar paradigmes. Així doncs, no és d'estranyar la indistinció de *a/e* del *treure*, ja que en el català central dels nostres interlocutors no es diferencia fonèticament aquesta vocal, fet que mostra la tendència a regularitzar l'ortografia del verb (35).

- (35) a. Adrià López: Parlem de tot allo que Pujol va deixar de fer per catalunya per tal de que no li treguessin la merda de sota la Catifa?
b. Xavi Oller: Jolin com estem retreient el passat eh

«Els participants se serveixen de tot un seguit de recursos en què es juga amb les combinacions enginyoses de paraules i nombres. La finalitat d'aquestes *abreviacions* no és solament de formular el missatge més de pressa, tal com podria semblar a primer cop d'ull, sinó que s'hi amaga una dimensió lúdica evident: es tracta d'explotar al màxim els recursos que ofereix el teclat i d'oferir les combinacions de caràcters més originals», observa Pons (2002:6) en els xats. En el WhatsApp, cal destacar l'omissió força sistemàtica de les vocals enfront de les consonants, fet que evidencia el caràcter poc marcat d'aquestes. És potser en aquest aspecte on les converses internàutiques catalanes coincideixen més amb les pròpies de l'anglès, context en què s'utilitzen multitud d'abreviatures i correspondències foniconumèriques (36):

- (36) a. Iñaki Vendrell: Bon any 9 científics!
b. Oriol Galceran: Esque es dificil dexplicar per zap jajajajaj
c. Clàudia Ventosa: Pero va dir q no ens el posaria a lexamen xq son força xungos
d. Júlia Fos: *Lol*³! Nosaltres això no ho hem fet

5.1.2. Aspectes sintàctics i discursius

Un dels factors que més afecta la sintaxi del registre col·loquial és la no preparació d'allò que l'interlocutor dirà. Com que no s'ha planificat el que es va a dir, és habitual que se sumin els enunciats al discurs a mesura que les idees arriben a la ment i, seguidament als dits. D'aquesta manera, la sintaxi que en resulta és de caràcter tallada i acumulativa.

³ lol: laugh out loud

En el nostre cas, les converses del WhatsApp acostumen a ser entre iguals, en un àmbit privat i parlant de temes quotidians; és a dir, el context comú, que juntament amb la informació que els membres del mateix grup comparteixen, possibilita que s'entengui el discurs encara que existeixin enunciats suspensos o sense acabar (37).

- (37) a. Oriol Galceran: Algu em pot passar com ha fet la f de la fotocopia de la mar?? O totes si es pot jajajaja
b. Iñaki Vendrell: Geeent tinc una samarreta +4 anys, algu me la canvia x una +6?

Si bé els procediments en la constitució de l'oració composta són tres, la juxtaposició, la coordinació i la subordinació, la parla ordinària mostra una predilecció absoluta per la primera. Justament aquest aspecte és un dels que més contribueix a presentar el text oral com un contínuum fragmentat. Així, les converses de WhatsApp es desenvolupen con un seguit de frases normalment interdependents sintàcticament les unes de les altres i, normalment sense nexes d'unió (38). La coordinació es limita a usar un grup bastant reduït de connectors: *i, però...* (39); i la subordinació queda en conjunt molt restringida a les subordinades substantives i adverbials, mentre que les adjectives són menys habituals, bàsicament en trobem d'especificatives amb relatius que fan la funció de subjecte o d'acusatiu, fet pel qual l'ús del relatiu compost és inexistent. (40).

- (38) a. Alex Guirao: Cachón torna a defensar Espanya. Visca la ministra de defensa
b. Xavi Oller: El sanchez es un parguela
c. Albert Arnaiz: I per això l'unic vot util es podemos
- (39) a. Júlia Rodríguez: No l'he fet encara *pero* no us en feu
b. Kike Lucea: Ano? No entra reflexio *i* tot això?
- (40) a. Laura Bonilla: I li marta em va dir *que no* (substantiva)
b. Pau Nadal: Tambe es *pq un dia normal la llum del sol et fa apartar la vista, mentre que dema pots mirar al sol indefinidament* pero continues rebent UV de alta intensitat (adverbial)
c. Júlia Fos: Gent! Passo el link d'un examen *que he trobat per internet* (adjectiva)

El fet de no haver planificat allò que l'interlocutor escriu prèviament, contrasta amb el fet que es vol que el receptor ho entengui a la perfecció. Tot plegat desemboca, sovint, en un discurs que compta amb nombroses repeticions (41) o reformulacions d'allò que es diu, i fins i tot, amb incisos o marrades explicatives (42).

- (41) a. Oriol Galceran: Aaaaahh okok
 b. biel pive: Aixó aixó joder
- (42) a. Anaïs Ferrara: Del quim dic
 b. Oriol Galceran: Sisi examens siusplaaau

La voluntat d'immediatesa en les converses del WhatsApp accentua les esmentades simplificacions que esdevenen, de vegades, en omissions. Gràcies al coneixement previ dels interlocutors és habitual l'omissió d'elements gramaticals. En un primer terme apreciem l'absència de signes de puntuació, i és que el canal en què ens trobem és immediat, amb la qual cosa les marques es poden sobreentendre en un context entre iguals. En segon terme trobem les partícules d'enllaç: determinants (43), preposicions (44) i conjuncions (45), bàsicament; si tenim en compte que aquests mots són descrits per la semàntica com a buits de significat, és normal que en el registre en què ens trobem, si hom ha de decidir suprimir algun element, aquest en tingui tots els números.

- (43) Anaïs Ferrara: (*la*) M blanca et val?
 (44) joan lópez: Pilla una masia i (*a*) rebentarla a
 (45) Xavi Oller: Venuda no (*que*) amb la seva política no es vendrà res per Nadal

Segons la sintaxi tradicional el verb és el nucli de l'oració. Tanmateix, en algunes converses aquest element s'elideix, sobretot quan es tracta de verbs d'abast general i d'ús corrent que es pot sobreentendre pel context: *tenir* (46), *ser* (47) i *estar* (48).

- (46) Kike Lucea: Ningu (*té*) examns de mates?
 (47) Clàudia Ventosa: Ohhhhhh que feliç (*sóc*)
 (48) Adrià López: (*estàs*) Beeee?

Si ens centrem en l'ús dels clítics, l'esmentada simplificació no és el fenomen destacat, ans al contrari, ja que tal com s'observa en la parla col·loquial barcelonina, la pronominalització del datiu es fa a través de la combinació pronominal *els hi*, de manera que la segona forma arriba a actuar com a comodí lingüístic, és a dir, esdevé un element gairebé buit semànticament (49). Ara bé, aquesta simplificació sí que la trobem en l'omissió del clíctic acusatiu neutre, un dels més usats i, per tant, més fàcil de sobreentendre (50).

- (49) Alex Guirao: *Els hi* donaras una bona alegria jajaja

- (50) Laura Oliva: A nosaltres avui ens ha dit el Jordi que el tema de calcular determinats de més d'ordre 3 no ens ho posarien perquè ho hem fet molt poc i en una sola classe
Laura Bonilla: Ueeee enserio??????
Laura Bonilla: Juuuuuura (*ho*)?

La tendència a regularitzar és força present en el llenguatge, així doncs no és d'estranyar que el jovent mantingui la preposició davant de la conjunció en les subordinades substantives. Aquest és potser un dels fenòmens sintàctics més recurrents que hem observat, sobretot en aquells verbs que regeixen complement preposicional, ja que com el seu nom indica, haurien de dur la preposició *i*, per tant, la hi posen, perquè és el que els guia la sintaxi natural (51).

- (51) a. David Guzmán: Quan s'adonin *de que* sha convertit en un ésser lamentable, ja veurem
b. Alex Guirao: No se *de que* em parles ara meteix...

5.1.3. Aspectes morfosintàctics

Les característiques morfològiques són les que menys difereixen entre varietats formals i informals, orals i escrites. En la llengua col·loquial oral no existeix una quantitat gaire variada de fenòmens morfològics característics; de la mateixa manera, en les converses virtuals tampoc se n'ha observat una varietat gaire considerable. No obstant, certs fenòmens es repeteixen molt sovint i, fins i tot, algun és exclusiu del canal, tal com veurem.

L'aspecte més significatiu de la morfologia col·loquial, que es reflecteix també en el WhatsApp, és la tendència a la simplificació dels paradigmes. Això se sol concretar en l'analogia a les formes regulars: per exemple, en la creació de masculins analògics o en l'ús invariable de formes que, normativament, adopten més d'una terminació de gènere. En el primer cas, *puto* (52) és la masculinització d'un terme emprat normalment en femení i *putada* la seva substantivització; en el segon exemple s'observa el manteniment de la forma masculina del numeral *dos* en el plural femení, que en català oriental compta amb la forma femenina pròpia *dues* (53), que és propi sobretot del dialecte català de Barcelona. En tercer lloc, la regularització dels paradigmes flexionals condueix a la formació inexistente del femení de l'indefinit *bastanta-bastantes* (54).

- (52) a. horatio: Sta el champi i el *putu* lluis aquí
b. Jordi Baucells: *Putadaa*

(53) Oriol Galceran: a veure senyors agrairia molt si algu em passes com fer el de que sanulen les *dos* forces i trobar la distancia plis plis

(54) Oriol Galceran: Per si algú està en una situació similar a la meva i li falten *bastantes* coses [...]

Si ens centrem en la morfologia verbal, observem que l'extensió del segment velar a formes que normativament no la presenten és un fenomen força habitual. Així doncs, per una qüestió analògica, l'arrel velaritzada dels verbs de la segona conjugació es difon a altres temps i a persones d'altres conjugacions, com és el cas del verb *donar* que en la tercera personal del singular del present de subjuntiu presenta la forma velaritzada: *dongui* (55).

(55) Horatio: Mes jaja si no vols q *dongui*

Aquests tipus de solucions analògiques les trobem també en el cas de la primera persona del singular del present de subjuntiu del verb *fer*, que adopta la palatalització en lloc de la l'alveolar normativa: *fagi* (56). De la mateixa manera, trobem l'increment palatal del verb *conèixer*, i els seus derivats, en la primera persona del singular del present d'indicatiu: *coneixo* (57).

(56) a. biel pive: Tu va serni no et *fagis* el murat
b. Xavi Oller: Juliaa, no cal que la *fagis*, man passat la solucio es impossible

(57) a. Júlia Fos: Jo el *coneixo*!!!!
b. Joan López: Lopez no et *reconeixo*

La simplificació de paradigmes es manifesta en una utilització reduïda dels temps verbals. Així, en català col·loquial, l'imperfet de subjuntiu, al marge de mantenir els seus usos, se sol emprar en contextos que, segons la preceptiva, corresponen al condicional (58). De la mateixa manera, el futur és utilitzat amb sentit de probabilitat, en lloc de la forma perifràstica *deure* + infinitiu, la qual cosa podria ser degut a una interferència del castellà (59). Aquesta probabilitat acostuma a ser introduïda per adverbis com *potser*, *segurament*, etc., que en la parla del WhatsApp se sol substituir pel mot *igual* —clara influència del castellà—, amb aquest ús (60).

(58) a. Clàudia Ventosa: Els q fins el moment *tinguessin* un 4,5 o algo aixi havien de fer recu
b. Clàudia Ventosa: Podeu passar com heu fet el 3 del moreno? Em sembla com *si mestiguessin* parlant xines

(59) Lena Carreras: Pk *potser* l'estaré cagant

(60) Clàudia Ventosa: *Igual* ho vas fer tu

Tal com hem anat assenyalant en diverses ocasions, la influència del castellà és força present en el registre col·loquial. Així doncs, no ens sorprèn trobar-nos alguns usos de la perífrasi d'obligació formada pel verb *tenir* + *infinitiu*, i no pel genuí *haver* + *infinitiu* (61).

(61) richy amorós: El q *tenim* q fe es ana a row joder

Una de les controvèrsies que actualment està generant més polseguera en l'elaboració de la nova Gramàtica Normativa Catalana és l'acceptació del plural del verb *haver-hi* que els interlocutors en la parla col·loquial i, per tant, també en el WhatsApp, empen freqüentment (62). D'altra banda, també s'observa la preeminència per les formes no personals: *tindre* i *vindre* (i els seus derivats), acceptades normativament, però recomanades en l'àmbit més col·loquial (63).

(62) biel pive: Tu ets burru *hi han* moltes bases pavu

(63) a. David Guzmán: *Mantindre* silenci

b. biel pive: Això això la gent que sapiga que pudra *vindra* segur que ho digui i els que no que marxin porfa hahaha

Una de les confusions més habituals en la parla oral, i que és reflecteix en les converses de l'aplicació, s'observa en la segona persona del plural del present de subjuntiu del verb *poder*: *podeu/pugueu*. L'origen podria ser de caràcter fonètic, ja que la confusió es troba entre l'aproximant dental i l'aproximant velar. Així doncs, el parlant opta per aquella que li és més coneguda, en aquest cas, la de l'indicatiu, optant d'aquesta manera per una simplificació del paradigma. (64).

(64) biel pive: Espero que *pudeu* vindra tots

Paraules d'ús freqüent, com ara *sí* i *no*, acostumen a experimentar modificacions en la forma que contribueixen a dotar-les d'expressivitat i comicitat. També cal destacar les adaptacions al català de formes col·loquials angleses com ara *yep* i *nope*, que en les converses internàutiques catalanes han esdevingut, respectivament, *sip* (65) i *nop* (66), i variants.

- (65) a. Iñaki Vendrell: *Seep*
 b. Jordi Baucells: *Sip*
 c. Laia Martínez: *Siii*
 d. serni pive: *Sesese*
- (66) a. Clara Ipsi: *Nooup* entren les dues
 b. Joan Llurba: *Nup*
 c. Oriol Mampel: *Nop*
 d. Isabel Codina: *Noo*, te meess

Tanmateix, en contrast amb la tendència a la homogeneïtzació dels paradigmes a què hem al·ludit fins ara, en les varietats col·loquials s'explota moltíssim la recursivitat mitjançant processos morfològics derivatius, com s'observa en l'exemple (67).

- (67) Alex Guirao: No comencem amb paisos opresors i *collonades* de *cupaires*
 jajajaja

En el WhatsApp la derivació s'usa, especialment, per formar diminutius amb valor apreciatiu: *holi*, per hola; *vali* per vale, fins i tot en la creació de *nicknames* fa ús de tal recurs: *Biel* de Gabriel, *Horatio* d'Horacio o *Lena* de Magdalena, *Miki* de Miquel, *Richy* de Ricard, per posar alguns exemples.

L'ús dels adjectius és força significatiu: els qualificatius (68) i abunden els superlatius (69). La gran expressivitat emocional es reforça sovint amb emoticones i amb l'ús d'allargaments vocàlics gràfics, com s'ha comentat en els aspectes fonètics.

- (68) a. Joan Llurba: *Gran* progrés
 b. Xavi Oller: Es a dir, *mal* fet
 c. Joan Llurba: Hahah tenien a Stalin també crec, però van tenir el *bon* gust de treure'l
- (69) a. Clàudia Ventosa: Ueee *moltíssimes* gracies
 b. Oriol Galceran: Es pot dibuixar de *moltíssimes* maneres es veu
 c. David Guzmán: A teruel valen *moltíssim* crec

Una pràctica habitual en el registre col·loquial de la llengua catalana és l'ús del pronom neutre *lo*, amb una clara influència del castellà. Segurament, tots els interlocutors coneixen la incorrecció de l'ús d'aquest pronom, però és ben cert que la paràfrasi en català es fa molt extensa i és per aquest motiu que segurament s'opta per la forma no normativa (70).

- (70) Laia Martínez: Sisi ha dit q fessim *lo* d la fotocopia!!!!

Els pronoms àtons, quan precedeixen un verb començat per consonant se solen usar en la seva forma reforçada *em, et, es*. En el WhatsApp apareixen repetidament en forma plena *me, te, se* amb una estructura sil·làbica més simple, tal com es pot observar en els exemples de (71). Aquest ús particular, que s'intensifica mitjançant la grafia *a* en lloc de la *e* normativa, no pertany pròpiament a tot el registre col·loquial, sinó a una pràctica molt més concreta: el *baby talk* o la varietat oral simplificada que s'usa per parlar als nens, modalitat que es caracteritza per les simplificacions i la càrrega afectiva. Com ja hem observat, aquestes dues característiques formen part de l'ús lúdic de la llengua en el WhatsApp, i és per això que prenen tant protagonisme en la comunicació virtual.

- (71) a. miki: Ami *ma* sembla genial
b. horatio: k *ta* sembla?
c. biel pive: Que *sa* ma ulvidat

El caràcter juganer i festiu que caracteritza els xats no s'aconsegueix únicament recurrent a la parla infantil, sinó que els internautes se serveixen de tot un altre reguitzell de mecanismes. Així, per exemple, la transgressió és una de les activitats preferides dels integrants. Aquesta afecta tant el vessant tipogràfic com el vessant morfològic i lèxic de la llengua. Així, per exemple, el nom de l'aplicació es denomina seguint aquest recurs: *zap* (72).

- (72) Oriol Galceran: Esque es dificil dexplicar per *zap* jajajajaj

5.1.4. Aspectes lèxics

Per la seva funció de marca de classe social, es podria dir que un argot és una varietat dialectal i, més concretament, segons la distinció de Payrató (1996) una varietat social. Però si tenim en compte que un argot funciona també com una adequació al context on es troba el parlant, també es pot concloure que és una varietat contextual o de registre. Les converses de WhatsApp entre joves són un bon exemple de l'argot que empren, ja que pel fet de reproduir converses de caràcter col·loquial i espontani, en són un bon reflex. En el camp lèxic és on trobem més mostres d'aquesta varietat social i podem classificar-ne l'anàlisi en substantius, adjectius, verbs i expressions.

L'inventari lèxic del WhatsApp és de dimensions reduïdes. Aquesta restricció explica la preferència per termes genèrics i d'ampli abast semàntic, que poden emprar-se per designar realitats molt diverses. El context s'encarregarà de conferir a cada una

d'aquestes peces lèxiques el significat exacte. Alguns dels elements que adopten la funció de comodí lingüístic són els substantius *algo* o *cosa* (73).

- (73) a. Dani(ela): Si feu regal o *algo* per en Bie col·laboro
b. Oriol Galceran: Jo no entenc res si us serveix *dalgo* doncs men alegre

Hi ha mots o expressions que no es poden explicar per processos interns de la llengua i s'ha d'atribuir el seu ús al manlleu. Aquest fenomen, segons Payrató (1984:53), és «un procés d'importació o trasllat d'un element d'una llengua A a una llengua B de l'element lingüístic (de qualsevol nivell) que ha sofert el procés». La llengua que té un pes més important en la creació d'argot català és el castellà, amb un alt percentatge d'usos i de varietat d'expressions recurrent d'algunes formes, com observem en els exemples de (74): *cutre* (a), *joder* i *gafe* (b), *lio* (c), *peña* (d), *polla* (e), *raro* (f), *rato* (g), *rollo* (a) *tio/a* (h), *tonto/a* (i) i *xungo* (j).

- (74) a. Kike Lucea: Pfff.. Pero nose com el mirarem.. Perque *rollo* casero es molt *cutre*
b. Júlia Fos: *Joder!* Perque som tan *gafes*?
c. Oriol Galceran: A veure estem fent un *lio*
d. Kike Lucea: Perque sino la *peña* tindra ex repetits
e. Víctor Díaz: Stik fins la. *Polla* ja de deriva
f. Gerard Condal: Em sona *raro*
g. Pau Roc: Nem un *ratu* a la roleta no??
h. joan lópez: Moltes mes *ties* que *tius*
i. Gerard Condal: Vale, es igual, error *tonto* meu
j. Víctor Díaz: Osties aket es un pel mes *xungo*

Una menció especial hem de fer als mots *vale*, *bueno* i *algo*, ja que són molt recurrents en les converses de WhatsApp i és que, en el caràcter oral de la llengua, són gairebé substituïts de les formes genuïnes *d'acord*, *bé*, *quelcom* i *el*, respectivament (75).

- (75) a. Gerard Condal: *Vale*, es igual, error tonto meu
b. Laura Bonilla: *Bueno*
c. Júlia Rodríguez: I correccio del 2 que tenia *algo* malament

El lèxic poc variat i repetitiu, juntament a una gran expressivitat, són trets que el llenguatge del WhatsApp comparteix amb la modalitat informal de la llengua. A més de recursos habituals del registre col·loquial, conflueixen mostres de l'argot juvenil i elements propis del mitjà sociotècnic que els acull. L'anglès és la segona llengua en ordre d'importància com a font d'adquisició d'argot. Els mots no s'usen amb tanta

recurrència però, en canvi, el recurs gaudeix d'una productivitat molt elevada. Mostra d'aquest ús estilístic anglosaxó és, tal i com ho defineixen Bernal i Sinner (2009:27): «els manlleus de l'anglès responen a la voluntat, més o menys inconscient, de mostrar modernitat i, fins i tot, poden explicar-se per un cert regust esnob». És a dir, es tracta de la inserció de frases en anglès en intervencions escrites en català sense que hi hagi un motiu aparent més enllà de l'estilístic. Així trobem mots manllevats i adaptats: *kelli* per 'casa', *easy* per 'fàcil', *what* per 'què' i *please* per 'si us plau' (76) i d'altres que, a banda d'adaptar-se, són víctimes de processos derivatius, com és el cas de *ok* per d'acord (77).

- (76) a. biel pive: Peñaa alfinal pillare segurament aquesta *keli*
 b. Víctor Díaz: Bua es bastan *easy* eee
 c. Víctor Díaz: *Uaat?*
 d. Adrià López: *Plispli*
- (77) a. Víctor Díaz: *Aaa okeey*s
 b. Clàudia Ventosa: *Ahh oki*
 c. Oriol Galceran: *Aaaaahh okok*

La influència del món anglosaxó és tan gran que no només la trobem en l'ús de mots manllevats, sinó també en altres fenòmens, com és el cas de la resemantització, el procés de transformació del significat. D'aquesta manera, quan el jovent ha de parlar de diners, fa servir els mots *gall d'indi* —versió catalana— o *pavos* —versió castellana adaptada ortofonèticament al català— (78), que és la tradicional traducció argòtica de l'anglès utilitzada per la joventut americana per designar el dòlar.

- (78) a. laura cprat: peñaaaa!!! macabo de trubar 20 *galls d'indi*!!!!
 b. biel pive: Menys de 20 *pavus* per persona

Alguns dels verbs més utilitzats pels interlocutors del WhatsApp han sofert, també, un procés de resemantització. Els següents verbs han patit una ampliació de significat, ja que han passat de tenir-lo més restringit a més general. Així, el verb *pillar* «emparar-se violentament, d'una cosa», segons el DIEC, és equivalent a agafar, *ser* —en sentit locatiu— o *quedar* i *entendre* (79). *Encantar* des d'un significat més restringit «sotmetre a una influència irresistible, fascinar», segons el DIEC, ha passat a un significat molt més ampli equivalent al del verb *agradar* (80).

- (79) a. horatio: *Pilla* una masia i rebentarla
 b. richy amorós: Tu bie *pill*a mol lluny dels cines
 c. Kike Lucea: No tio, jas *pillat* el 3?

(80) Anna Serra: A mi m'*encantaria* poder veure'l

El mot *perfecte* també ha sofert el mateix procés. Segons el DIEC significa «que té totes les qualitats requerides, que no li manca res», patint una extensió en el seu significat, la qual cosa fa que, en algun cas, s'hagi d'especificar que allò de què es parla és realment *perfecte*, a causa de l'abús de la hipèrbole (81).

- (81) a. roger pive: *Perf*
b. horatio: *Perfecte*
c. Iñaki Vendrell: Jajajaja okok *perff*
d. Jordi Baucells: *perfee* 🙄

La resemantització la trobem en mots que canvien de significat, bàsicament per processos metafòrics, on es conserva la semàntica original però se n'hi afegeix una de nova. Per exemple, el verb *petar*, per un procés metafòric, ha passat de significar «una cosa que es trenca [...] fent un cop sec» (DIEC), a ser emprat per expressar que una cosa està al límit (82). També s'observen altres exemples de canvis originats per metàfores abstractes com ara *ratllar* —fer-se pesat— i *ratllar-se* —capficar-se— (83). De la mateixa manera s'observa aquest procés en verbs manlevats del castellà (84) com *liar* i *liar-la* en el sentit de sobrepassar-se (a i b) i *currar* en el sentit de fer feina (c).

(82) biel pive: Roger casals i joanal em pudrau fer un favor porta un pendrauf a *pet*a de reggeton y rap i tu nani i serni pudria porta unaltra a *pa*ta de minimal i frenchore

- (83) a. laura cprat: No *rallis* tiu
b. Daniela CEPrat: esta tot *rallat*

- (84) a. serni pive: Pero qe es *liara* massa
b. Dani(ela): *Lieula* molt
c. Laia Martínez: com t'ho *curres*

Finalment, el procés de resemantització també es pot donar per una restricció del significat dels mots a causa d'un procés de limitació en l'abast de la semàntica. Verbs com *obrir* tenen un significat molt més restringit en el WhatsApp, ja que passa a designar *la obertura*, *l'inici* de la conversa (85).

(85) Eulàlia Capella: Espera *tobro* x privat

Alguns dels elements que adopten la funció de comodí lingüístic són les formes verbals *fer* i, la seva variant col·loquial, *fotre*. En els fragments següents s'observen com els verbs *fer* i *fotre* són utilitzats en moments diferents amb finalitats molt diverses, analitzades per Perramon (1979),⁴ (86). Tanmateix, també s'han detectat incorporacions de dialectalismes de l'ús del verb comodí *cardar* (87), propi de la llengua col·loquial o vulgar d'una part del domini lingüístic de la Garrotxa, tal com indica Pujolar (1997).⁵

- (86) a. marc bonastre(TETE): El teu germa o si et tanquen en un bater, busca algun cerdo que no hagi turat la cadena i pilles d'alla i si te pilla mas morbo, et *fots* un glopet UAJAJA pero tampoc.. Imainat que es un pixat dmun morat
- b. Alex Guirao: El nivell baix es el cop de puny que li *han fotut* al Rajoy aquesta tarda jajajaja
- c. Xavi Oller: Si ens fiquem amb els que shan unit fa poc ens *fotem* amb un gran %
- (87) biel pive: Lu millor es que no hi ha vains aixi la musica la *cardarem* a fondu

La confusió sinonímica dels verbs *ficar* «introduir dins» i *posar* «fer que sigui o estigui en un lloc que no era», segons les definicions extretes del DIEC, és pròpia de la parla col·loquial i, molt especialment de la juvenil. Així, trobem l'ús de *ficar* per *posar* (88).

- (88) Lluís CEPrat: vigila que no *fiqui* algo tipo: si la destrozan 50.000€ hahaha

La creativitat és un fenomen propi de l'argot, així entre els joves trobem l'ús de verbs que no recull el DIEC, provinents del castellà i l'anglès, i que són habituals en les seves converses. És el cas de *sudar* (89), en el sentit de passar d'allò que s'està fent o dient; *flipar*, com a sinònim d'al·lucinar (90).

- (89) a. Dani(ela): *Suda* pacha
- b. Joan López: Ami me *suda* la polla esta jamba
- c. Oriol Galceran: Jajaja no et preocupis *suda suda*

⁴ Perramon (1979), citat per Payrató, (1996) recull una llarga sèrie d'exemples de l'ús col·loquial de *fer/fotre*, que il·lustren la capacitat camaleònica d'aquestes formes verbals.

⁵ Segons Pujolar (1997:143), «degut a la manca d'un llenguatge popular generalment reconegut, he detectat el fenomen que molts barcelonins catalanoparlants adopten expressions provinents de parlars de la Catalunya interior (per exemple, el famós verb "cardar", equivalent al verb "fotre" usat com a comodí verbal)". I també "els joves de fora de Barcelona que conec exageren la ruralitat del seu parlar perquè això forma part dels jocs, actuacions i escenificacions propis de les seves formes de cultura juvenil».

(90) biel pive: Ja et dire algu pro entra que *flipas*

El WhatsApp és un dels millors indrets on es recull la parla juvenil, ja que les expressions que usen habitualment els seus agents queden fixades en les converses. Un bon exemple el trobem en els casos de (91): *fa mil* per indicar que fa molt de temps (a), *què fi* per tal de mostrar aprovació i satisfacció amb quelcom (b), *fer-se l'olla* per fer especulacions sobre un problema i/o pensar més del compte (c), *en plan* per indicar un exemple (d), *bon/mal* rotllo per indicar benestar/malestar (e) i *bastant pepi* per afirmar que allò és força bo (f).

- (91) a. horatio: Jdr *fa mil* q no veig ni la meitat del sek
b. richy amorós: *Qqq fina* la casa.
c. joan lópez: A res *me fet lolla*
d. Kike Lucea: Usigi entra així *en plan* resum? Jajaja així
e. Júlia Fos: Ai jope quin *mal rollo!*
f. biel pive: Buuaaaaa *baaastaan peepiii* bastan aprop

A l'exigu vocabulari, que es converteix en repetitiu a causa de l'elevada freqüència d'aparició de cada terme, s'hi ha de sumar una escassetat de camps semàntics. Efectivament, el lèxic emprat en el WhatsApp s'agrupa entorn a les mostres d'afecte, estima, joia i agraïment dels participants, que experimenten una mena de globalització lingüística, tal com veiem en els exemples de *merci* del francès (92), *thanks* de l'anglès (93), i *guapo* del castellà (94).

- (92) a. Anaïs Ferrara: *Jajjajajajaja mersi* nunuuu
b. Iñaki Vendrell: Oks *mercis*
c. Laura Oliva: Vale *merciiii*
d. Laia Martínez: Ueue *merxii*
e. Oriol Galceran: *Merx wapo*

- (93) a. Clàudia Ventosa: Oki *thanks*
b. Laura Bonilla: Mil *thanks*

- (94) a. Clàudia Ventosa: Gracies *guapos*
b. Oriol Galceran: *Merx wapo*

La pobresa lèxica i temàtica assenyalada contrasta amb una gran expressivitat que s'aconsegueix amb la utilització de termes d'important càrrega semàntica, com són les paraulotes, els insults i els apel·latius afectius, pràctiques habituals en el context del WhatsApp. Així, els renecs es despleguen en totes les seves modalitats, tant els de caire sexual (95), com els de caire religiós (96).

- (95) a. Víctor Díaz: Stik fins la. *Polla* ja de deriva
 b. biel pive: Buaa amb aquesta em corru
 c. richy amorós: *Bua com entra*
- (96) a. biel pive: Que passa penyaa!!! Mireu e fet aquet grup per que daqui un mes i algu es el meu cumple i faig els 18 i cla sa da fer una bona festa com *deu mana*
 b. biel pive: Vava geent que quedan poc *cagumdeu*
 c. Lluís CEPrat: Butron *es deu*

En les intervencions de (97) es pot constatar com d'insults tampoc no en falten, suavitzats, això sí, amb elements típicament internautics, ja sigui per mitjà de les emoticones, ja sigui per mitjà d'alteracions i simplificacions gràfiques. Cal tenir en compte, en aquest sentit, que la condició emmascarada i protegida dels interlocutors ja actua com un autèntic desinhibidor.

(97) Jordi Baucells: Que *pesaaaaoss...* 😂😂

5.2. Recursos multifuncionals

A diferència de les interaccions cara a cara o de les converses telefòniques que es desenvolupen a través dels canals visual i/o auditiu, els participants del WhatsApp no poden expressar les seves emocions mitjançant elements cinestèsics i proxèmics: gestos, expressions facials, posició i moviments del cos, etc.; com tampoc a través de l'entonació, modulacions de la veu, etc.

Així, per tal de fer una anàlisi més acurada dels elements que no són pròpiament lingüístics en les converses de WhatsApp, discernirem entre els elements gestuals (representats per les emoticones) i els paralingüístics —els quatre primers descrits per l'Instituto Cervantes— que tenen a veure amb les qualitats i modificadors fònics (el to, el timbre, la quantitat i intensitat), els indicadors sonors de reaccions fisiològiques i emocionals (el plor, el riure, un sospir), els elements quasi-lèxics (interjeccions i onomatopeies), l'absència d'escriptura i les transgressions gràfiques.

5.2.1. Recursos gestuals

El caràcter indirecte dels WhatsApp, tanmateix, ha fet que els usuaris busquessin estratègies capaces de capturar aquesta gestualitat mitjançant les possibilitats que els

ofereix el teclat, i això ha motivat el naixement de les conegudes emoticones o *smileys*. Tal com el seu nom indica, les emoticones serveixen, en primera instància, per manifestar l'estat d'ànim dels interlocutors i ho fan imitant els gestos facials per mitjà del repertori d'imatges que ofereix l'aplicació (Imatge 1), com també d'altres icones que els permet tenir una conversa més fluïda (Imatge 2) —hem inclòs les més habituals—.

Imatge 1

Imatge 2

Així doncs, observem una alta freqüència d'aparició de les formes derivades amb valor apreciatiu en les converses virtuals que constata la importància que adquireix en el canal el reflex de les emoticones. Són estratègies que ajuden a reforçar els llaços de solidaritat entre els components de la conversa en la interacció virtual, potser en substitució del contacte físic, la gestualitat i tot allò que en les converses presencials crea la complicitat entre els contertulians, i que aquests recursos generen a la xarxa (98).

(98) a. Joan Llurba: No guanyaran
Xavi Oller: 🎉👍👋🎊

b. Júlia Rodríguez: Milions d'asies 😍😍😍😍😍😍😍😍🐾🐾🐾

5.2.2. Recursos paralingüístics

Tots els efectes que aporta la paralingüística s'aconsegueixen amb els signes de puntuació, la tipografia, i evidentment, mitjançant la utilització de paraules amb una elevada càrrega semàntica.

5.2.2.1. Les qualitats i els modificadors fònics

La distància interpersonal entre els joves interlocutors troba la seva manifestació gràfica en el WhatsApp —assenyalat per Pons (2002) en el llenguatge dels xats. Aquest aspecte proxèmic es reflecteix a través dels allargaments vocàlics i consonàntics que

s'interpreten com l'acostament i l'allunyament virtuals dels usuaris, tal i com es pot observar en els exemples de (99):

- (99) a. Laura Bonilla: Bon *anyyyyyuuu*
- b. Oriol Galceran: *Gracieeees*

Pons (2002) ens fa veure que en l'aplicació també solen reproduir-se bona part dels recursos paralingüístics vocals presents en la conversa presencial. Els joves interlocutors s'han hagut d'enginyar la manera de reproduir gràficament recursos cinèsics i proxèmics a causa de l'absència dels canals visual i auditiu. Així doncs, l'augment de la intensitat o el volum de la veu, per exemple, sol manifestar-se a través de la combinació de majúscules i minúscules, tal com es recull en l'exemple de (100).

- (100) horatio: Era un comentari, em piro a currar *QUE OS FOLLEN*

L'entonació, difícil de capturar amb tots els seus matisos en un mitjà escrit, s'ha representat tradicionalment mitjançant els signes d'admiració, interrogació i, més esporàdicament, els punts suspensius. Tal com hem anat observant, la transgressió i el joc són primordials pels joves interlocutors, de manera que aquests signes ajuden a reflectir aquest caràcter, amb un ús descontrolat i, de vegades, excessiu (101):

- (101) a. Iñaki Vendrell: [...] Existeix la talla +6 oi??!!
- b. Laia Martínez: Com tha anaaaat?!?!?!?

5.2.2.2. Indicadors sonors de reaccions fisiològiques i emocionals

En el WhatsApp tampoc no hi falten les mostres de reaccions fisiològiques o emocionals, com són el plor i el riure entre les més habituals. El reflex en l'escriptura d'aquestes reaccions és manllevat de l'anglès o del castellà, tal com veiem en els exemples de (102).

- (102) a. Kike Lucea: *Jajaja* ok, doncs algu que no els hagi donat [ha! ha! ha!]
- b. Iñaki Vendrell: *Buaaaa* merci!!!
- c. Jordi Baucells: *Upss*

5.2.2.3. Elements quasi-lèxics

Les interjeccions i les onomatopeies posseeixen un contingut lèxic vague, però acaben tenint un valor funcional tan gran que es converteixen en grans portadors de significat. L'exemple de (103) n'és una bona mostra, perquè la representació onomatopeica de desaprovació és equivalent a tota una oració de desacord, com també ho és el de (104) on veiem que l'onomatopeia del crit s'entén com quelcom de satisfacció i aprovació.

(103) Clàudia Ventosa: Vale pero *emmmm*

(104) Laia Martínez: *Ueueuee* passala pooooorf

5.2.2.4. L'absència d'escriptura

L'absència d'escriptura també comunica. El silenci en el WhatsApp es manifesta a través dels punts suspensius, que acostuma a ser la conseqüència d'una errada comunicativa en una situació de dubte (105), o bé un error en els mecanismes que regulen la interacció quan no es produeix cap resposta a una pregunta (106).

(105) Kike Lucea: Nose si me expressat be...

(106) Kike Lucea: Porque no ho entenc?

Oriol Galceran:

5.2.2.5. Les (in)correccions

En el WhatsApp preval la rapidesa en les intervencions, circumstància que ocasiona més d'un lapsus orto(tipo)gràfic; aquests es resolen, a voluntat de l'interlocutor, amb un asterisc i la consegüent correcció (107).

(107) Víctor Díaz: Nens els k aneu dema ala uab *nirei* les primeres ored al cole?

Víctor Díaz: *Nireu**

Tal i com es pretén demostrar en aquest treball, no són únicament les exigències que imposa el canal les responsables d'aquest tipus de negligències ortogràfiques. Altres factors, com la voluntat d'apropar-se a la llengua oral, l'afany de crear un llenguatge diferent i cohesionador de grup, i el caràcter indiscutiblement lúdic i desenfadat de gran part d'aquestes interaccions, afavoreixen l'aparició d'aquest nou sistema ortogràfic, o més ben dit, antiortogràfic (108).

- (108) biel pive: Peña dama ja cumensare a fer el difundido i us el passare sobretot solament a tias i buenu algun culega tambe pro millor tias i tambe fare una llista amb el que necessitariam i buenu pudrru distribuïrnu tot entre tots

5.2.2.6. Les transgressions gràfiques

La reelaboració contínua constitueix una altra aspecte de la riquesa expressiva. Els participants se serveixen de mecanismes de transformació propis de la llengua: derivació, prefixació, etc. —comentats en l'apartat dedicat a la morfologia—, i d'una sèrie de recursos que el mitjà sociotècnic ofereix, com els signes de puntuació, la combinació de lletres i caràcters numèrics, l'alternança entre majúscules i minúscules, la repetició de grafies, etc. (109). Aquests mecanismes permeten potenciar la semàntica dels vocables i els confereixen major expressivitat.

- (109) a. Iñaki Vendrell: Bon any 9 científics!
b. Joan Llurba: I a jxsi quants decideixen
c. horatio: Era un comentari, em piro a currar *QUE OS FOLLEN*

6. Conclusions

L'anàlisi del llenguatge del WhatsApp és una contribució a l'estudi de la llengua col·loquial en general, i del llenguatge dels joves en particular, ja que reuneix totes les característiques estudiades tradicionalment, i alhora n'aporta de noves. Així doncs, per una banda destaquem en els recursos lingüístics: la transgressió constant de la norma, les elisions ortofonètiques, les analogies morfosintàctiques, l'abundant juxtaposició, les elisions de les partícules d'enllaç, les resemantitzacions lèxiques i la globalització lingüística en la conversa; i per altra banda, en els recursos multifuncionals: l'ús de les emoticones, les majúscules, els silencis, les onomatopeies, l'abús dels signes d'interrogació i admiració i la combinació de lletres i caràcters numèrics.

Tradicionalment, el llenguatge col·loquial, l'argot i la llengua oral han estat estudiats a partir d'enregistraments, enquestes o entrevistes —totes elles més o menys espontànies ja que les mostres escrites eren minses o inexistent-. L'estudi a partir del WhatsApp ha permès complementar les característiques d'aquest coneixement a través d'un mitjà escrit, sense necessitat de fer-ne sabedor als informants, fet que aporta naturalitat a les mostres recollides, i per tant, una descripció més real i acurada.

Tanmateix, val a dir que l'anàlisi que hem fet al llarg d'aquest treball és pròpia del llenguatge juvenil, però no exclusiva; és a dir, els aspectes fonètics, sintàctics i morfològics no només els trobem en l'aplicació emprada pels joves, sinó que molts són compartits amb el registre col·loquial, endegat per Payrató, i dels xats, estudiats per Galindo, Payà, Pons i Torres. Per tant, no són exclusius d'aquesta franja d'edat ni d'aquest mitjà comunicatiu.

La gran contribució al llenguatge juvenil la trobem sobretot en el camp del lèxic, que és on la incorporació de mots i expressions és més rica i reflecteix millor la parla de la joventut d'avui en dia. L'ús de l'argot propi és el que ens permet parlar d'una varietat social pel fet que es poden interpretar elements com a marques de pertinença a un grup. Aquest codi, sovint críptic per als forans, esdevé un factor de cohesió entre els joves participants que fonamenten els múltiples jocs de complicitats descrits al llarg del treball.

Per tot plegat, com diuen el jovent, hem passat pantalla. Estem molt lluny dels temps en què es tractava del problema de l'analfabetisme. Després d'haver edificat tot un entramat educatiu en què es tractava de passar d'un estadi inferior (la tradició oral) a un de superior (la tradició escrita), podem afirmar que hem canviat de paradigma. En efecte, amb una taxa altíssima d'escolarització reglamentada, el problema de la racionalització a través de l'escriptura sembla haver-se resolt. Paradoxalment, l'escriptura s'ha inventat un món en què allò propi de l'oralitat té la capacitat d'esplaiar-se, recuperant tot allò que li és propi: el joc, l'humor i la creativitat, que són una font inesgotable de crear particularitat i idiolecte. De retruc, en aquest nou govern de la improvisació, ja no podem apel·lar a criteris estables o normatius. En aquest sentit, l'univers de les xarxes socials, pel que fa al llenguatge, ens obre un terreny pantanós en què potser no tenim les eines adequades per moure'ns-hi des de l'acadèmia i la norma institucional.

7. Bibliografia i webgrafia

7.1. Bibliografia

- BERNAL, Elisenda i SINNER Carsten (2009). «Al seu rotllo: Aproximació al llenguatge juvenil català». *Zeitschrift für Katalanistik* 22, pp.7-36.
- CASSANY, Daniel (2011). *En línia. Llegir i escriure a la xarxa*. Barcelona: Graó.
- GALINDO, Mireia i PONS, Clàudia (2000). «La col·loquialitat en els xats: aspectes fonètics i interlingüístics», dins *Comunicació mediatitzada per ordinador*, Barcelona: Universitat de Barcelona.

- GALINDO, Mireia, Marta PAYÀ i Clàudia PONS (2002). «'Olaaaaaaaaaa!!!! Tas ok?' O la emergencia de la oralidad en los chats», *V Congreso de Lingüística General*. León: Universidad de León.
- GREGORY, Michael i CARROLL, Susanne (1978). *Language and Situation. Language Varieties and their Social Contexts*. London: Routledge & Kegan Paul.
- MARCOCCIA, Michel (1998). «La normalisation des comportements communicatifs sur Internet: étude sociopragmatique de la Netiquette», dins N. Guégen i L. Tobin (eds.), *Communication, société et internet*, París: L'Harmattan, pp. 15-32.
- MAYANS, Joan (2000). «El lenguaje en los xats: entre la diversión y la subversión». *IWorld*, 29, pp. 42-50. Disponible a través del *Observatorio para la Cibersociedad* (<http://cibersociedad.rediris.es>).
- PAYRATÓ, Lluís (1984). «Barbarimes, manlleus i interferències. Sobre la terminologia dels contactes interlingüístics». *Els Marges*, 32, 45-58.
- PAYRATÓ, Lluís (coord.) (1994). *Oralment. Estudis de variació funcional*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- PAYRATÓ, Lluís (1996). *Català col·loquial. Aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana*. València: Universitat de València (3a ed. [1a ed. 1988]).
- PAYRATÓ, Lluís i TORRES, Marta (2003). «El català dels joves en els xats, correus electrònics i missatges a mòbils: ¿una nova varietat col·loquial?» *Llengua, societat i ensenyament*, volum III. Insitut Interuniversitari de Filologia Valenciana «Symposia Philologica», 8 Alacant, pp. 5-27.
- PONS, Clàudia (2002). «Els xats: la ludoteca de la llengua». *Interlingüística* 13 (III). pp. 273-281.
- Proposició no de llei sobre l'establiment i la difusió d'una normativa codificadora de la llengua catalana susceptible d'ésser adaptada pels usuaris del Short Message Service (SMS) en telefonia mòbil. Diari de sessions del Parlament de Catalunya, 17 de novembre de 2004. pp. 24-27.
- TORRES, Marta (1999). «Els xats: entre l'oralitat i l'escriptura». *Els Marges*, 65, pp. 113-126.
- TORRES, Marta. (1999). «Les interjeccions: aproximació pragmàtica a partir de converses presencials i virtuals», Universitat de Barcelona, tesi de llicenciatura.
- TORRES, Marta (2003). «Com es regula la comunicació interpersonal a Internet? La netiqueta». *Llengua i Ús. Revista Tècnica de Política Lingüística*, 29, 37-42.
- TUSON, Amparo (1991) «Las marcas de la oralidad en la escritura», *Signos*, núm. 3, Gijón: Centro de Profesores de Gijón, pp. 14-19.
- TUSON, Jesús (1996). *Léscritura*. Barcelona: Empúries.
- WERRY, Christopher C. (1996), «Linguistic and interactional features of Internet relay chat», *Computer-Mediated Communication: Linguistic, Social and Cross-Cultural Perspectives*, Amsterdam: Susan Herring, ed., John Benjamins, pp. 47-63.

WILSON, Andrew (1993). «Pragmatic device in electronic communication», *Journal of Pragmatics*, North Holland: Elsevier. pp. 389-392.

7.2. Webgrafia

DICCIONARI ALCOVER MOLL: <http://dcvb.iecat.net/>

DICCIONARI INSTITUT ESTUDIS CATALANS: <http://dlc.iec.cat/>

CENTRO VIRTUAL CERVANTES: http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/

GENERALITAT DE CATALUNYA: <http://premsa.gencat.cat/>